РЕЦЕНЗІЯ
на бібліографічне видання 1915-2012 р.р. «Эхинацея в Украине», укладачі - доценти Полтавської державної аграрної академії В. М. Самородов, С. В. Поспелов - Полтава: Дивосвіт, 2013, - 288 С.

Останнім часом відмічається ренесанс та тенденція до широкого застосування засобів рослинного походження у лікарській практиці. Зокрема, це стосується багатьох рослин, які пройшли через призму тисячоліть народного вжитку в якості харчових рослинних засобів народної медицини, як метод траволікування, з метою самозцілення, оздоровлення.

Чимало створено народних легенд, пісень про чарівне зілля, яке лікувало, надавало силу, певного шарму дівчатам, жінкам та наснаги парубкам. Але це народна творчість, що відображає минуле, до якого ми звертаємось задля майбутнього. Науково-технічний прогрес не залишив поза увагою і народну медицину, що стала фундаментом до надбудови на принципах доказової медицини різних фармакологічних лікарських засобів хімічного походження, в тому числі й синтезованих за взірцем природи, створених на їх основі та впроваджених в практичну охорону здоров'я, пройшовши певні етапи наукових досліджень, а також перевірку часом тривалого застосуванняя лікарських рослинних засобів у побуті багатьох поколінь.

Фітозасоби, фітопрепарати в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні, мають своїх прихильників. Так, це не панацея, але це і дорога до здорового способу життя, оздоровлення, привентивної терапії. За даними ВООЗ, 75% населення земної кулі страждає на хронічну патологію і, згідно її рекомендацій, хворі повинні оздоровлюватися лікарськими засобами природного походження.

Література щодо історії застосування рослин у побуті, харчуванні, лікуванні різних країн, у т. ч. України, у вигляді першоджерел представлена у бібліотечних фондах, до яких ми звертаємося.

Підтвердженням цьому є бібліографічний довідник 1915-2012 р.р. «Эхинацея в Украине» - кропітка робота авторів В. М. Самородова, С. В. Поспєлова, які занурилися у царину наукових досліджень глибоко вивчивши історію такої відомої і ще не до кінця вивченої рослини, як ехінацея.

Літератури з ехінацеї достатньо багато, але вона носить різнобічну та іноді суперечливу інформацію, що певною мірою ускладнює висновки відносно ефективності, перспективності застосування цієї рослини у народному господарстві, а також у медичній практиці. І тільки тривалі наукові дослідження на доклінічному і клінічному етапах на принципах доказовості можуть бути підтвердженням та спростуванням ефективності та безпечності застосування лікарських засобів на основі ехінацеї.

Бібліографічне видання побудовано авторами у хронологічному порядку публікацій з поіменними та предметно-тематичними вказівниками загальних питань, біології різних видів ехінацеї (до 8 видів). Висвітлені ресурси, загальна біологія, онтогенез, фенологія, анатомія, цитологія та культура тканин, генетика, селекція, сорти, фізіологія та екологія, вірусологія, мікробіологія, біохімія цих рослин, а також екстракти як лікарська форма та їх застосування.

Указівник бібліографічний представляє в широкому визначенні різні питання від агротехніки, агрометеорології до заготівлі та зберігання.

Бібліографічне видання може бути цікавим як для науковців, так і для пересічних громадян. У ньому представлено аналіз застосування ехінацеї у сільському господарстві від квіткарства до ветеринарії, а також продукти харчування на основі ехінацеї та достатньо великий шостий розділ - застосування в медичній практиці від гігієни, мікробіології і паразитології, фармакології, фармації, токсикології до бібліографічного аналізу при різних захворюваннях, косметології та гомеопатії.

Авторами бібліографічного довідника надано інформацію щодо сортів ехінацеї, які виведені в Україні із сорту ехінацеї пурпурової: Принцеса, Чарівниця, Юзівська, Інеса, Поліська красуня, Вітаверна, Зірка Миколи Вавілова, а із сорту Ехінацеї блідої - Красуня прерій.

Таким чином, в книзі наведено 1783 літературних джерела, серед яких 385 (21,5%) надруковано дослідниками Полтави, а автори, які досліджували ехінацею в період з 1915 по 2012 р.р. - 1434 науковці. Роботи з вивчення і застосування ехінацеї мали наукові і прикладні аспекти, захищені 214 патентами України, у тому числі серед них 64 винахідника з Полтави.

Дослідження ехінацеї стали основою для захисту 11 докторських 59 кандидатських дисертацій.

У наукових журналах і збірниках України опублікували дослідження з ехінацеї вчені Росії, Білорусі, Литви, Латвії, Молдови, Казахстану, Німеччини.

Ехінацея - рослина, яка в Україні почала планомірно вивчатися з інтродукції лише з 1945 року, привернула увагу науковців у різних галузях господарства, медицини і має цілу плеяду прихильників, яким небайдужі питання здорового способу життя через якісне харчування та оздоровлення, залучаючи натуропатичні методи: «Лікар лікує, а природа зцілює».

Бібліографічне видання буде цікавим та спростить науковий інформаційний пошук для ботаніків, аграріїв, фармацевтів, лікарів, ветеринарів і, в першу чергу, працівників бібліотек.

Гарник Т. П.